

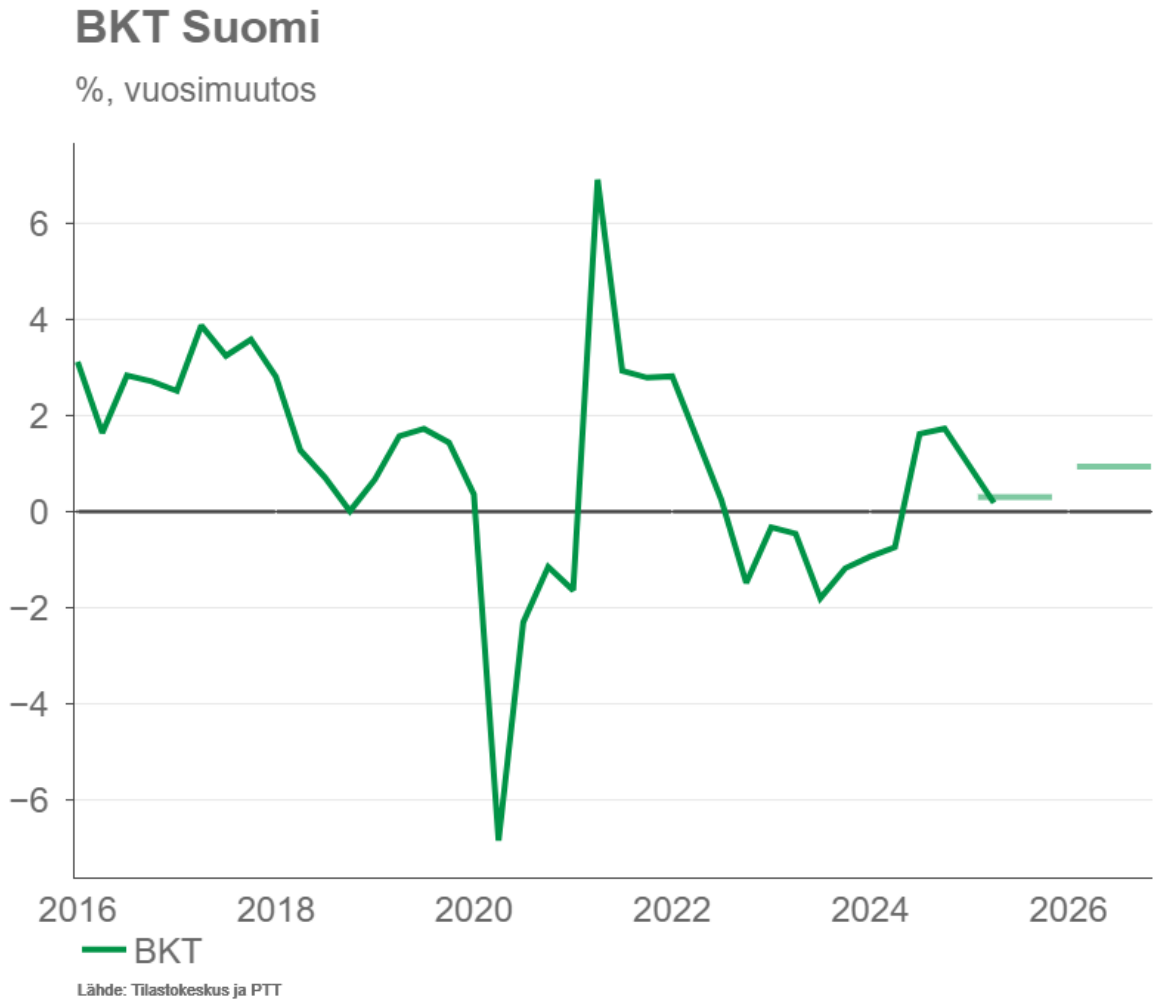
11.5.2026

Julkisen talouden suunnitelma 2027-2030

Markus Lahtinen

Taloudelliset lähtökohdat-PTT

- Suomen kyky kasvaa on osoittautunut rajalliseksi. Käynnissä on suuria geopoliittisia ja teknologisia murroksia, mutta Suomelta puuttuu ketteryyttä niihin vastaamiseksi.
- Ulkomaankaupan vetoapu jää tänä vuonna laimeaksi, ja investointien kasvu on julkisen varassa. Myös kulutuksen kehitys on vaisua, sillä kotitalouksia painavat edelleen monet huolet.
- Julkisen talouden vakavat vaikeudet jatkuvat, ja uhka sopeutuksen noidankehästä vaanii.
- BKT kasvaa 0,5 % (VM:0,6%) tänä vuonna ja 0,8 % (1,7%) ensi vuonna. Julkisen talouden alijäämää yli 4% tästä eteenpäin.
- Kevään ennusteiden osuvuus seuraavalle vuodelle heikko.

Puolustusmenot

- Hallitus varautuu kasvattamaan puolustusmenoja uhka- ja tarveperusteisesti aiempaa nopeammin kohti Natossa sovittua 3,5 prosentin BKT-suhdetta (+0,2% BKT:sta 2030)
- Turvallisuuspoliittinen ympäristö arvaamaton (NATO?). Jos muutoksia tulee aikataulun sijaan myös menotasoon, ovatko nekin pysyviä lisäyksiä?
- Puolustusmenojen kasvattamisen perusteet puolustuspoliittisia, ei talous- tai laajemmin yhteiskuntapoliittisia.
- Pysyvät menolisäykset katettava muita menoja leikkaamalla tai veroja korottamalla, millä puolestaan talous- ja yhteiskuntapoliittisia vaikutuksia.

Kotitalousvähennys ja rakentaminen

- Kotitalousvähennyksen enimmäismäärän sekä prosentin korotus määräaikaisesti vuosien 2026–2027 ajaksi (77 milj.e)
- Kotitalousvähennys pienentää harmaata taloutta, ja määräaikaisena toimena erityisesti korjausrakentamisen osalta sen laajennus onnistunut ratkaisu tähän suhdannetilanteeseen.
- Jatkuvat muutokset kuitenkin ongelma ja kotitalousvähennyksen kustannustehokkuus heikko.
- Suomessa on rakennettu aiemmin liikaa, ja julkisesti tuettu tuotanto vahvistanut suhdannevaihteluja.
- Mutta mitä seurauksia (kilpailu, segregaatio ja muu sos.pol.), jos ensi vuonna rakentaminen olematonta?

SOTE

- Uudet sote-säästöt yhteensä n. 240 milj. euroa.
- Sote menojen tarveperusteinen kasvu vuosittain reilut 250 milj. euroa ja kustannusten (mm. palkat) kasvu tämän päälle.
- Julkisesti rahoitetun sote-järjestelmän säästöt ja ”palvelulupauksen” uskottavuus.
- Jos uskottavuus pettää, mikä on vaikutus esim. työn tarjontaan?

Katse eteenpäin

- Uusin kehysratkaisu luo puitteet ensi keväälle tekniselle kehykselle, joka HO-neuvottelujen pohja.
- Väyläverkon kunnossapidossa (korjausvelka) ja kehittämisessä 4 mrd investointiohjelma keskeisessä roolissa. Kehysmenoja on pienennetty. Miten toimitaan jatkossa?
- Sopeutustoimien laajempi analyysi tärkeää, jotta vältetään sopeutustoimien noidankehä.
- Talouskasvu varmistaminen tilanteessa, jossa kv. ympäristö vähintäänkin haasteellinen.
- Lopulta on hyvä muistaa, että kahdessa sukupolvessa olemassa olevan populaation määrä romahtaa (-60%), jos hedelmällisyysluku pysyvästi 1,3.
- Valtion velka keskeinen ylisukupolvinen sitoumus.